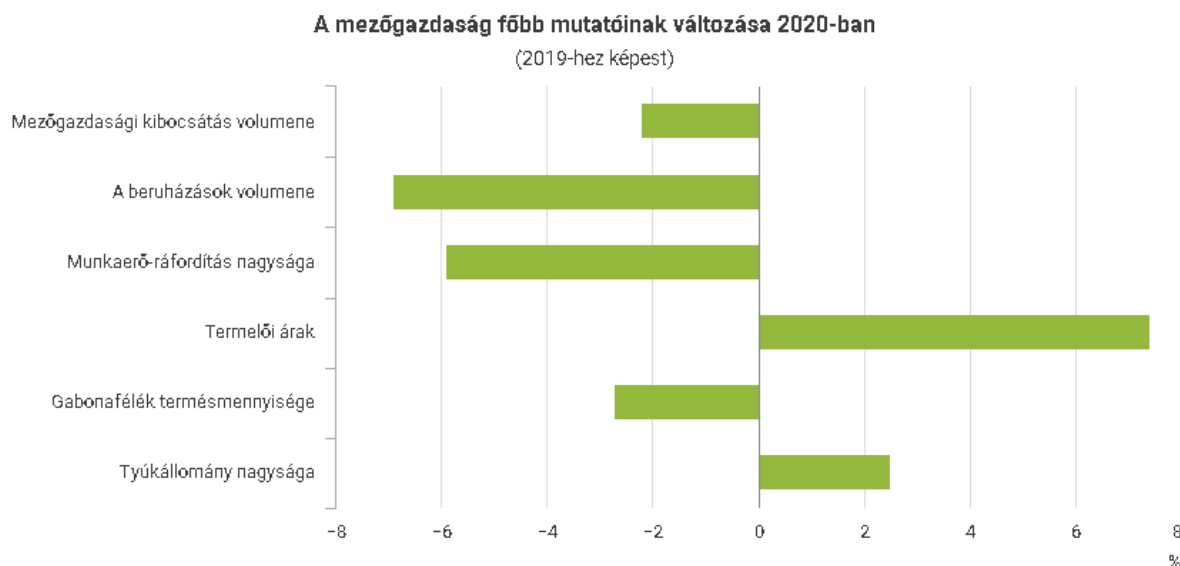

Helyzetkép a mezőgazdaságról, 2020

Összefoglalás

- A koronavírus okozta járvány a mezőgazdaság természetes kibocsátására nem volt számottevő, közvetlen hatással. Arra elsősorban az év eleji aszály, valamint fagykár, illetve a különböző állatbetegségek (madárinfluenza, sertéspestis) hatottak. Értékesítési nehézségek azonban jelentkeztek, elsősorban az állati termékek iránti kereslet visszaesése miatt.
- Az előzetes adatok szerint a mezőgazdaság a nemzetgazdaság bruttó hozzáadott értékéből 4,1, a beruházásokból 4,3, a foglalkoztatásból 4,6%-kal részesedett 2020-ban. A beruházási volumen elmaradt az előző évitől.
- Az élelmiszeripar termelési volumene összességében meghaladta az előző évit, a 2020 tavaszán bevezetett korlátozások csak ideiglenesen vetették vissza a termelést. Az élelmiszeriparban a foglalkoztatottak 3,2%-a dolgozott 2020-ban, az arány nem változott az előző évihez képest. Nöttek az élelmiszeripari beruházások az egy évvel korábbihoz viszonyítva.
- A 2020. évi Agrárcenzus előzetes adatai szerint a gazdaságok száma 2010 óta harmadával csökkent, ezzel párhuzamosan nőtt a művelt terület átlagos nagysága. Az irányítók átlagos életkora emelkedett, de köztük a mezőgazdasági végzettséggel rendelkezők aránya is.
- A mezőgazdaság és az élelmiszeripar együttes termék-külkereskedelmi forgalma 2020-ban mindkét irányban közel hasonló mértékben bővült az egy évvel korábbihoz viszonyítva. A növekvő forgalommal párhuzamosan az egyenleg javult, a többlet 991 milliárd forintot tett ki.
- Az Európai Unióban a mezőgazdasági kibocsátás volumene 2020-ban elmaradt az előző évitől. Hazánk a kibocsátásból 2,1%-kal részesedett, az egyes mezőgazdasági termékeket tekintve a kukorica aránya volt a legmagasabb.
- A mezőgazdasági számlák előzetes adatai szerint az állattenyésztés volumene 1,3, a növénytermesztésé 3,3%-kal mérséklődött. A teljes volumen így összességében 2,2%-kal alacsonyabb volt a 2019. évinél.
- A munkaerő-ráfordítás nagysága 5,9%-kal elmaradt az előző évitől, és 338 ezer ember teljes munkaidős (évi 1800 óra) tevékenységének felelt meg. Ezzel a korábbi évek csökkenő tendenciája folytatódott.
- A termelői árak 7,4%-kal emelkedtek az előző évhez képest. A növényi termékek 11, az állatok és állati termékek 1,2%-kal drágultak. Számottevően nőtt a napraforgó, a gabonafélék és a gyümölcsfélék ára.
- Kukoricából többlet, búzából, napraforgóból és repceből kevesebbet takarítottak be. A zöldségfélék mennyisége összességében nem változott, gyümölcsből viszont számottevően kevesebb termelt.
- A tyúk, a sertés, valamint a szarvasmarha december 1-jei állománya nagyobb volt az egy évvel korábbinál.
- 2019-ben a termőföldárak növekedése tovább folytatódott, az üteme (5,4%) azonban lassult. Egy hektár szántóterületért átlagosan 1,6 millió forintot kellett fizetni.

1. ábra

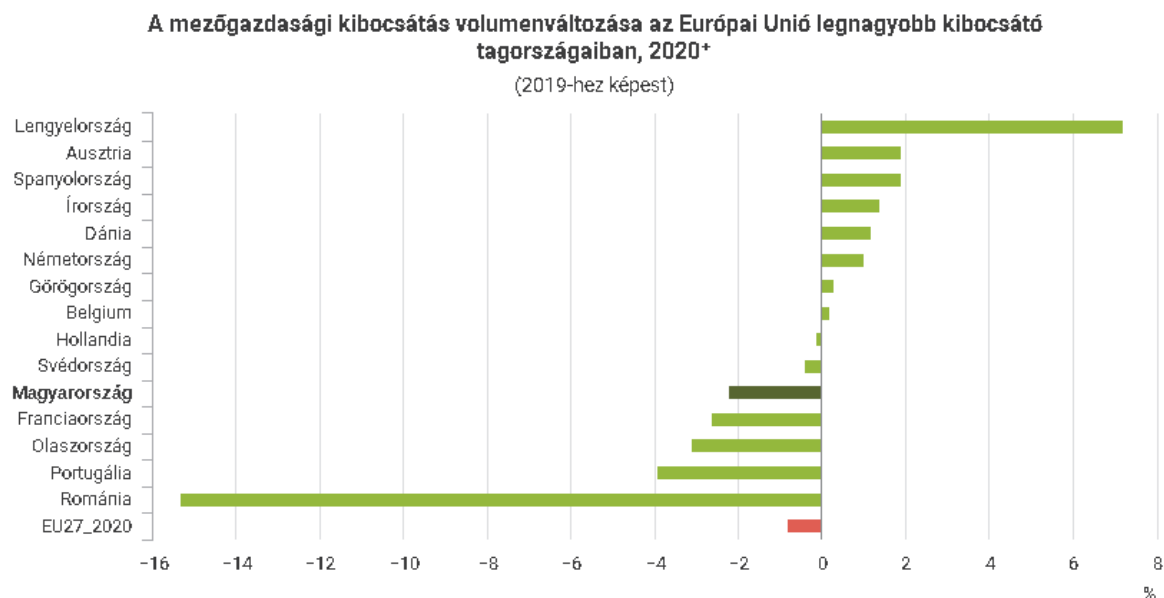

Az Európai Unióban a növénytermesztés kisebb volumene mérsékelte a kibocsátást

Az előzetes becslés szerint 2020-ban az **Európai Unió** mezőgazdasági kibocsátási értéke

412 milliárd euró volt, 1,4%-kal kevesebb az egy évvel korábbinál. A kibocsátás volumene az előző évihez képest 0,8%-kal csökkent.

2. ábra

* Előzetes adatok.

Az uniós kibocsátás volumencsökkenése elsősorban a növénytermesztés alacsonyabb kibocsátásával (-2,2%) magyarázható, leginkább a gabonafélék, a zöldség- és a gyümölcsfélék termése volt gyengébb. Az állattenyésztés volumene kismértékben emelkedett.

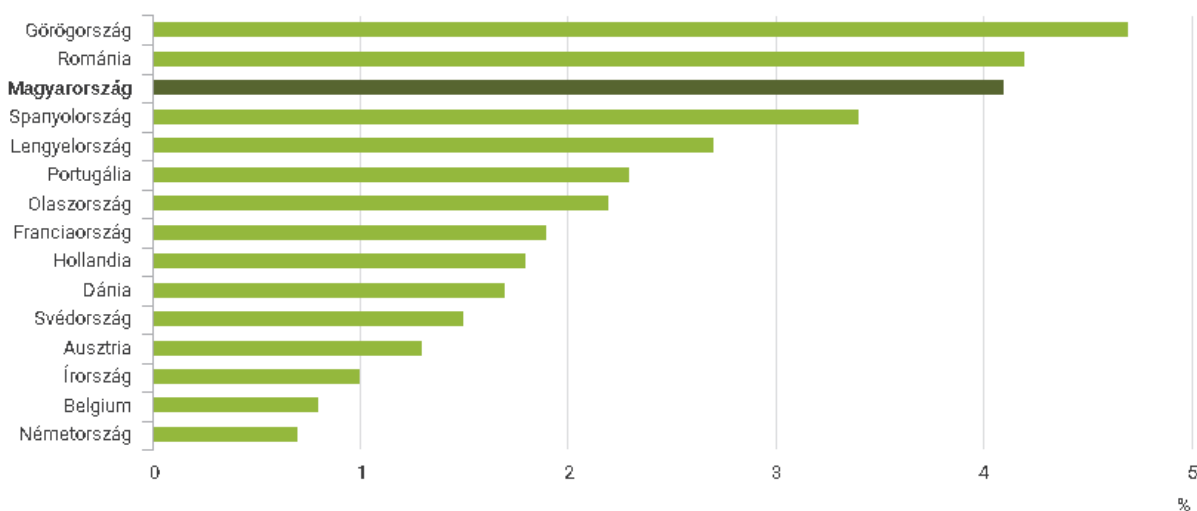
A legnagyobb kibocsátók közül Franciaországban és Olaszországban csökkent, Spanyolországban és Németországban emelkedett a volumen. Lengyelország kibocsátása számottevően nőtt, míg Romániáé lényegesen csökkent. Keleti szomszédunknál a gabonafélék és az ipari növények termesztése is a harmadával esett vissza.

Magyarország az előzetes adatok szerint az Európai Unió mezőgazdasági kibocsátásának a 2,1%-át állította elő 2020-ban. Gabonafélékből az unió kibocsátásának a 4,9, ezen belül kukoricából a 11%-a származott Magyarországról. Ipari növényekből 5,8%-kal járultunk hozzá az unió teljesítményéhez, ami elsősorban az olajos magvú növények termelésével függött össze. Baromfitermelésünk az unió teljes kibocsátásának a 4,4%-át adta.

A jelentős kibocsátással bíró országok közül jellemzően a kelet-közép-európai és a dél-európai országokban, ezen belül is Görögországban, Romániában és Magyarországon a legnagyobb, 4% feletti a mezőgazdaság súlya a bruttó hozzáadott érték termelésében. Ezzel szemben Németország és Belgium részesedése 1% alatti. Az eltérő gazdaság szerkezetre utal az is, hogy Németország és Franciaország ugyan az unió kibocsátásának az egyharmadát együtt adják, ennek ellenére az agrárium csak kismértékben járul hozzá a gazdasági teljesítményükhöz.

3. ábra

A mezőgazdaság aránya a bruttó hozzáadott értékben az Európai Unió legnagyobb kibocsátó tagországaiban, 2020

A több mint 234 ezer gazdaság többsége növénytermesztő volt – Agrárcenzus 2020

A Központi Statisztikai Hivatal európai uniós és hazai jogszabályi felhatalmazás alapján 2020-ban teljes körű mezőgazdasági összeírást hajtott végre. Az ország valamennyi települését érintő adatgyűjtésre tízévente kerül sor, az elmúlt évi volt a hazai agrárstatisztika történetében a nyolcadik. Az [összeírás első, előzetes adatai](#) szerint:

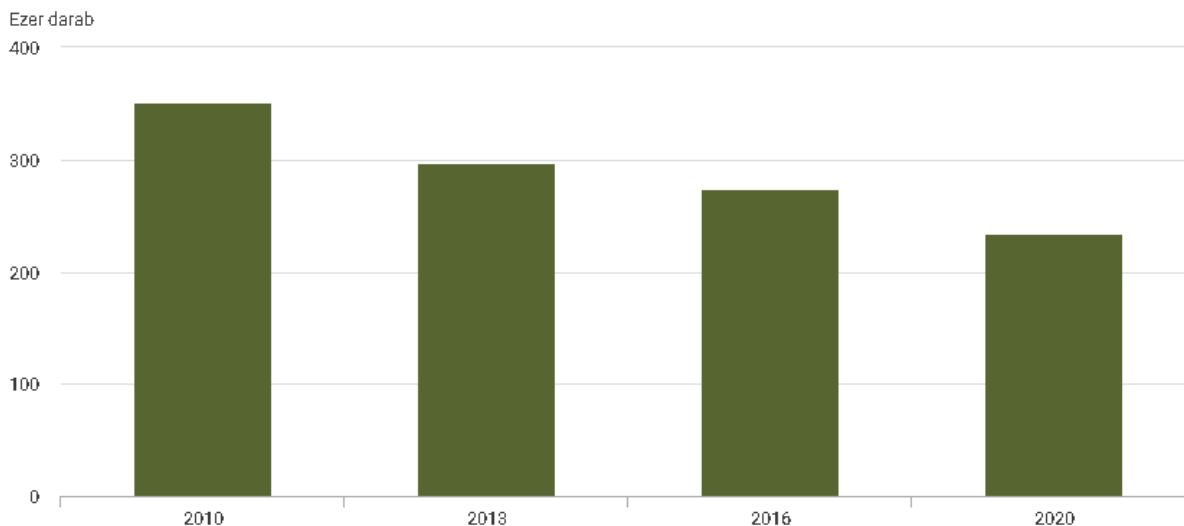
- 2010 óta a gazdaságok száma a kétharmadára, 234 ezerre csökkent.
- A legfőbb tevékenységük alapján a gazdaságok kétharmada elsősorban növénytermesztéssel foglalkozott, ami jelentős változás 2010-hez képest, akkor az állattartás és a

növénytermesztés aránya még 46–41% volt. Ezzel párhuzamosan a vegyes profilú gazdaságok aránya is csökkent, és nőtt a specializáció.

- Erősödött a birtokkoncentráció, a gazdaságszám csökkenésével az egy gazdaságra jutó földterület nagysága minden művelési ágban növekedett, a szőlő esetében például több mint a kétszeresére.
- A gazdaság irányítóinak emelkedett az életkora, a 65 év alatti gazdálkodók aránya 73-ról 65%-ra csökkent.
- Pozitív változás, hogy 2010 óta nőtt a mezőgazdasági végzettséggel rendelkezők aránya. A fiatalabb gazdaságirányítók nagyobb arányban rendelkeznek valamilyen szakirányú képzettséggel, mint az idősebb gazdálkodók.
- A gazdálkodók legnagyobb része nem tudja vagy még nem gondolkodott rajta, hogy mi történik a gazdaságával a következő években. Különösen érdekes ez a 65 év feletti gazdálkodók esetében, akik 27%-a már csak 1–5 évig szeretné a gazdaságot vezetni, míg 51%-uk nem tudja vagy nem gondolkodott rajta, hogy meddig vezeti még a gazdaságot. Viszont a fiatal gazdálkodók 9,2%-a is azt nyilatkozta, hogy 5 éven belül át szeretné adni a gazdaság irányítását másnak.
- A digitális eszközök használata a fiatalabb irányítók körében a legelterjedtebb. A precíziós gazdálkodáshoz kapcsolódó leggyakrabban használt eszköz a növényállapot-felmérés, a gazdaságok 5,3%-a végzi ezt saját eszközzel, vagy vesz igénybe ilyen szolgáltatást, illetve a legtöbben ezt tervezik használni.
- A gazdaságok 15%-a alkalmaz szaktanácsadót, a fiatalabb irányítók az átlagosnál gyakrabban (22%).
- A magasabb mezőgazdasági végzettséggel nő a cégektől és szaktanácsadótól tájékozódó gazdák aránya.

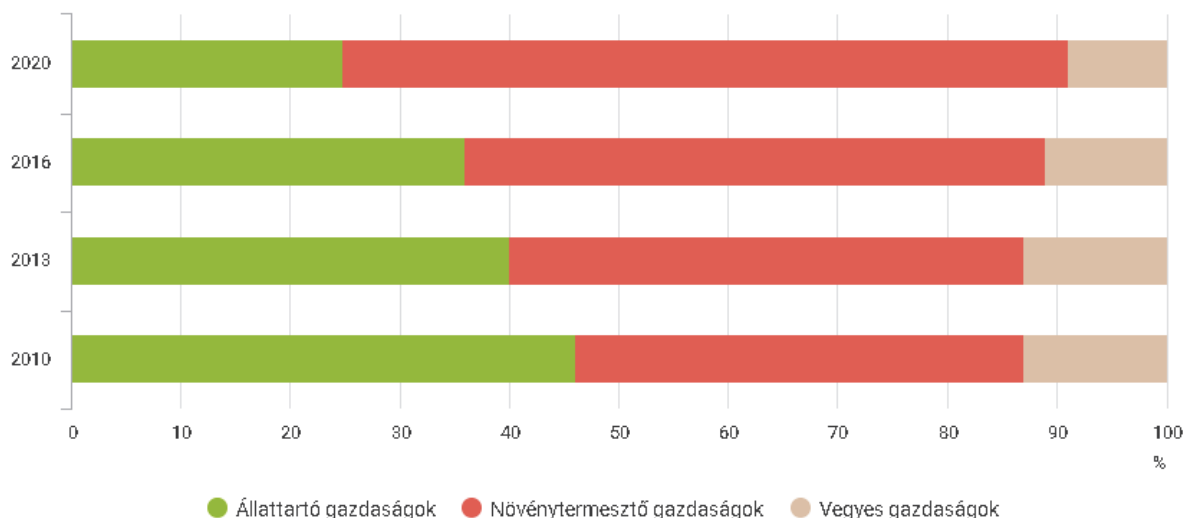
4. ábra

A gazdaságok számának alakulása

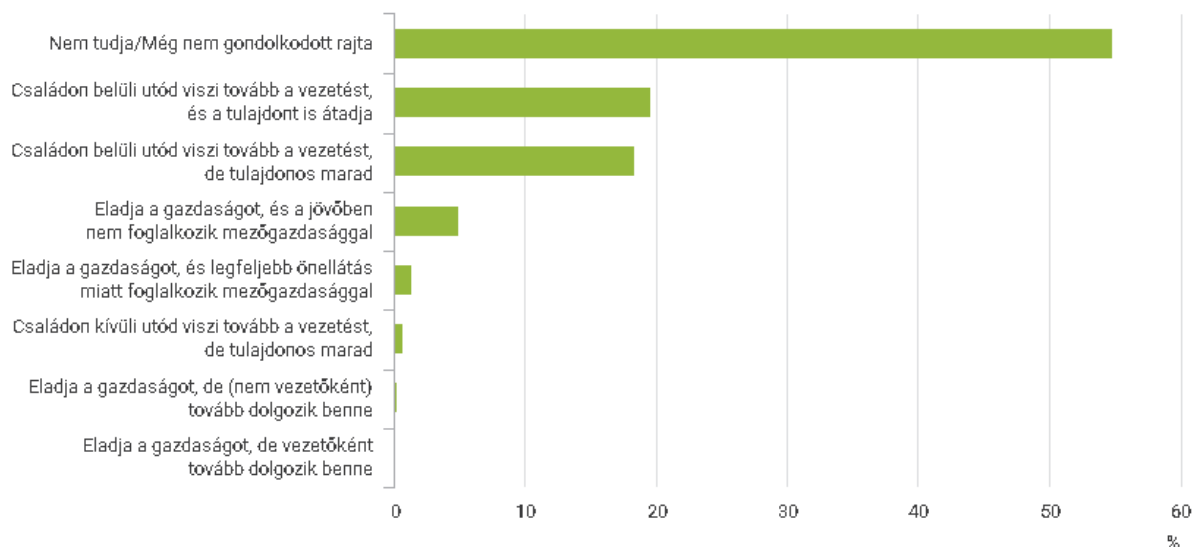
5. ábra

A gazdaságok megoszlása a legfőbb tevékenységük típusa szerint

6. ábra

Az egyéni gazdaságok irányítói által adott válaszok megoszlása arra kérdésre, hogy kinek tervezik majd átadni az irányítást, 2020

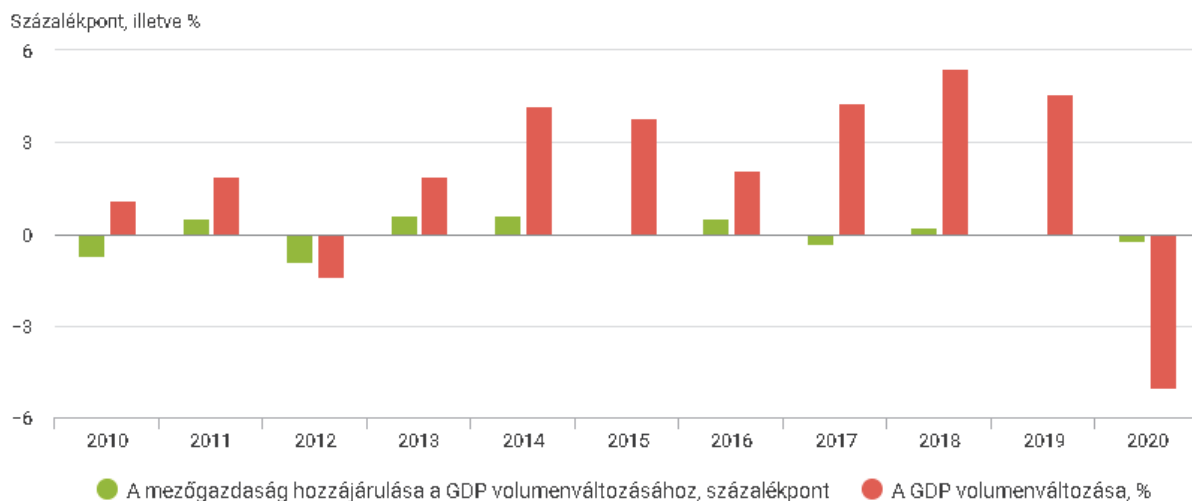

Az agrárium a bruttó hozzáadott érték 4,1%-át adta 2020-ban

Az előzetes adatok szerint a mezőgazdaság a bruttó hozzáadott értékből 4,1, a beruházásokból 4,3, a foglalkoztatásból 4,6%-kal részesedett. A GDP 2020. évi 5,0%-os volumencsökkenését elsősorban a szolgáltatások alacsonyabb teljesítménye okozta, de a nemzetgazdaság többi területe, így a mezőgazdaság is (0,2 százalékponttal) hozzájárult ehhez.

7. ábra

A mezőgazdaság* hozzájárulása a GDP volumenváltozásához

* Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás és halászat.

A beruházások volumene az agráriumban 6,9%-kal csökkent 2019-hez viszonyítva, 464 milliárd forint volt a teljesítményértéke. A teljes nemzetgazdaságban a csökkenés ennél kisebb volt (3,8%), így kissé mérséklődött a mezőgazdaság részesedése.

2020-ban a munkaerő-felmérés adatai szerint a foglalkoztatottak 4,6%-a, 214 ezer fő dolgozott a mezőgazdaságban, ami közel azonos az előző évvel.

1. tábla

Az agrárium és az élelmiszer-gazdaság helye a nemzetgazdaságban

(%)

Év	A mezőgazdaság ^{a)} részaránya			Az élelmiszer, ital, dohánytermék gyártásának ^{c)} a részaránya		
	a bruttó hozzáadott érték termelésében	a beruházásban	a foglalkoztatásban ^{b)}	a bruttó hozzáadott érték termelésében	a beruházásban	a foglalkoztatásban ^{b)}
2000	5,8	4,7	6,6	3,3	2,8	..
2005	4,3	4,5	5,0	2,6	2,7	3,6
2010	3,6	4,8	4,5	2,3	2,2	3,3
2015	4,5	4,8	4,7	2,2	2,2	3,3
2016	4,6	5,0	4,9	2,2	3,6	3,3
2017	4,4	4,5	4,9	2,1	3,0	3,3
2018	4,1	4,2	4,7	2,1	2,8	3,2
2019	3,9	4,5	4,6	2,0	2,6	3,2
2020	4,1 ⁺	4,3 ⁺	4,6	..	2,7 ⁺	3,2

^{a)} Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat ágba sorolt gazdasági szervezetek.

^{b)} A munkaerő-felmérés adatai.

^{c)} Élelmiszer, ital, dohánytermék gyártása ágazatba sorolt gazdasági szervezetek.

⁺ Előzetes adatok.

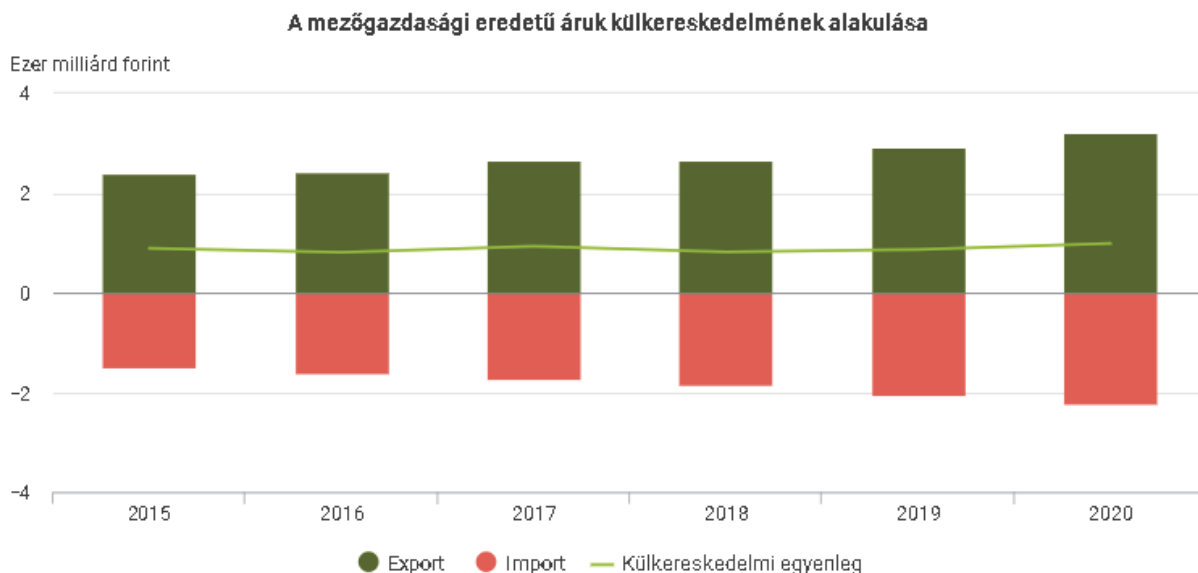
.. = Az adat nem ismeretes.

2019-ben az élelmiszeripar adta a teljes nemzetgazdasági bruttó hozzáadott érték 2,0%-át, ami kissé csökkent a korábbi évekhez képest. Ebben a nemzetgazdasági ágban realizálódott 2020-ban a beruházások 2,7%-a (289 milliárd forint), és ott dolgozott a foglalkoztatottak 3,2%-a (147 ezer fő). Az elmúlt években a mezőgazdaság az élelmiszeriparral együtt a nemzetgazdaság hozzáadott értékének 6–7, a beruházásainak 7–9, és a foglalkoztatottak mintegy 8%-át adták.

Mindkét irányban emelkedett a külkereskedelmi forgalom

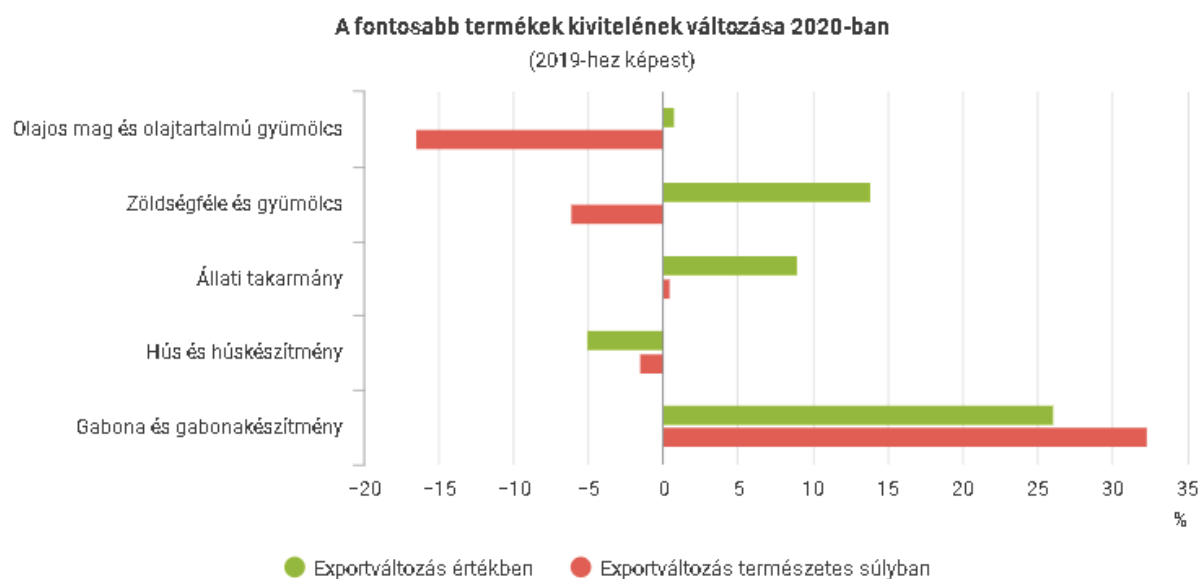
2020-ban az élelmiszer-, ital- és dohányáru-főcsoport a mezőgazdasági eredetű nyersanyagokkal együtt 8,8%-kal részesedett Magyarország termékexportjából és 6,4%-kal a behozatalából. Az arányok az elmúlt évtizedben lényegében nem változtak. A kivitel 3210 milliárd, a behozatal összesen 2219 milliárd forint volt, így a termékcsoporthoz egyenlege 991 milliárd forint aktívumot tett ki. Folyó áron az export 10, az import 8,9%-kal nőtt.

8. ábra

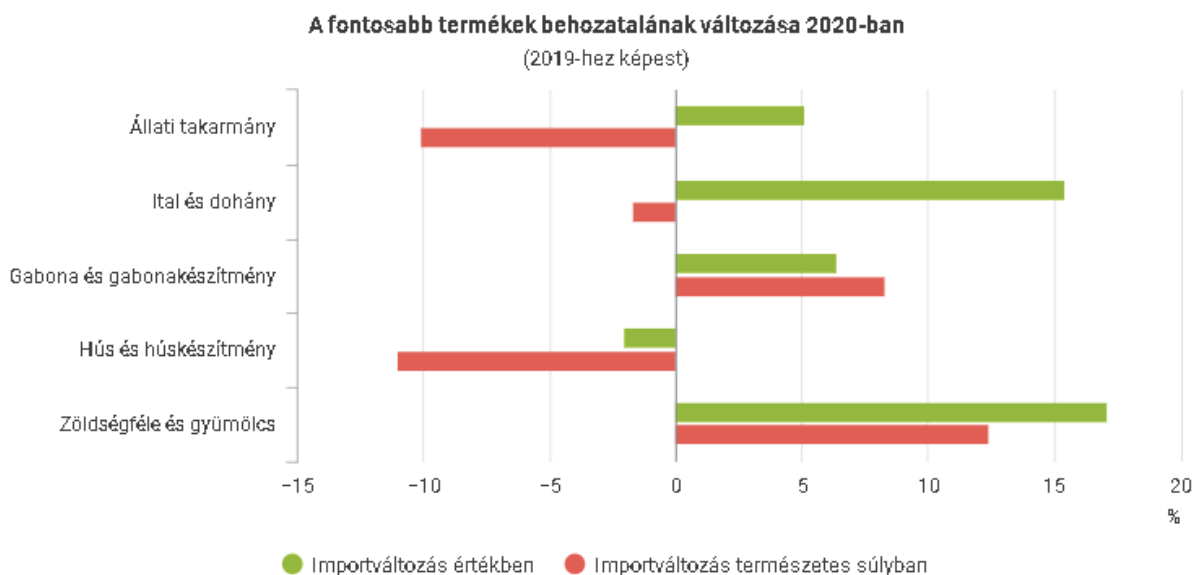
A kivitel és a behozatal szerkezete időben viszonylag stabil. A legnagyobb értékben gabonaféléket, húst és húskészítményeket, takarmányt, zöldség- és gyümölcsfélét, valamint olajos magvakat exportálunk. 2020-ban a gabonafélék kiviteli értéke és mennyisége is jelentősen emelkedett, a húsféléké viszont csökkent. Olajos magvakból, zöldségből és gyümölcsből a magasabb árak következtében az alacsonyabb értékesített mennyiség ellenére is nagyobb bevétel származott.

9. ábra

A behozatalban a zöldségféléknek, gyümölcsnek, a húsféléknek, a gabonának, az ital- és dohánytermékeknek és a takarmányoknak van fontos szerepük. A zöldség- és gyümölcsimport nőtt 2020-ban, a húsféléké azonban számottevően csökkent a kereslet szűkülése miatt. Az ital- és dohánytermékek, valamint a takarmányok behozatala természetes súlyban elmaradt az előző évitől, azonban emelkedett az értéke.

10. ábra

Főként a gyümölcsfélék, a gabona és az élő állat kibocsátása csökkent

A [mezőgazdasági számlák előzetes adatai](#) szerint 2020-ban az állattenyésztés volumene 1,3, a növénytermesztésé 3,3%-kal mérséklődött. A teljes volumen így összességében 2,2%-kal alacsonyabb volt a 2019. évinél.

A **növénytermesztési ágazat** teljesítményét negatívan befolyásolta többek között tavasszal a fagy, majd az aszály, nyáron pedig a kalászosok betakarítását nehezítő csapadékos időjárás.

- A **gabonafélék** volumene 2,1%-kal lett kevesebb a 2019. évi, magas bázishoz képest. A legfontosabb gabonanövényeink közül a búza kibocsátása 7,0%-kal csökkent, a kukoricáé 1,3, az árpáé 3,6%-kal bővült.
- Az **ipari növények** volumene 3,8, a növénycsoport nagy részét kitevő repce terméseredménye 5,8, a napraforgóé 2,3%-kal visszaesett.
- A kisebb részarányú **fehérjenövényekből** és **szójából** is kevesebbet takarítottak be az egy évvel korábbinál.
- A **cukorrépa** termesztésének csökkenése folytatódott (7,7%).
- A **kertészeti termékek** termésmennyisége 0,6%-kal mérséklődött.
- A **takarmánynövények** volumene közel azonos volt az előző évvel.
- A **gyümölcsfélék** volumene a tavaszi fagyok okozta jelentős virág- és rügkár miatt 18%-kal csökkent, a fontosabb gyümölcsfajok mindegyikét érintette a veszteség, az ágazat jelentős részét kitevő alma termesztése 25%-kal visszaesett.
- A **szőlő** mennyisége 8,0%-kal csökkent.

Az **állattenyésztés** kibocsátását a koronavírus okozta járvány és az állategészségügyi vészhelyzetek – például afrikai sertéspestis, madárinfluenza – miatti kedvezőtlen gazdasági körülmények is befolyásolták.

- Az **élő állatok** volumene 2,4%-kal kisebb lett, ezen belül a szarvasmarháé 1,0%-kal nőtt, a sertésé 1,0, a baromfié 5,0%-kal csökkent, a többi állatfajé nem változott.
- Az **állati termékek** mennyisége összességében 1,3%-kal emelkedett. A tejtermelés a tejkvóta 2015. évi kivezetése óta lassú növekedési pályára állt. A 2020-ban felvásárolt tejmennyiség 1575 millió liter volt, 2,7%-kal több az előző évinél.

11. ábra

* Előzetes adatok.

A gyümölcsfélék, az állatok, a gabonafélék és az ipari növények volumencsökkenését csupán részben tudta ellensúlyozni a mezőgazdasági szolgáltatások, az állati termékek termelése, illetve a burgonyatermesztés növekvő teljesítménye.

A mezőgazdasági ágazat (szolgáltatásokkal és másodlagos tevékenységekkel együttes) folyó alapján számolt **kibocsátási értéke** 2973 milliárd forint volt, ebből 1733 milliárd forinttal a növénytermesztés, 1026 milliárd forinttal az állattenyésztés részesedett.

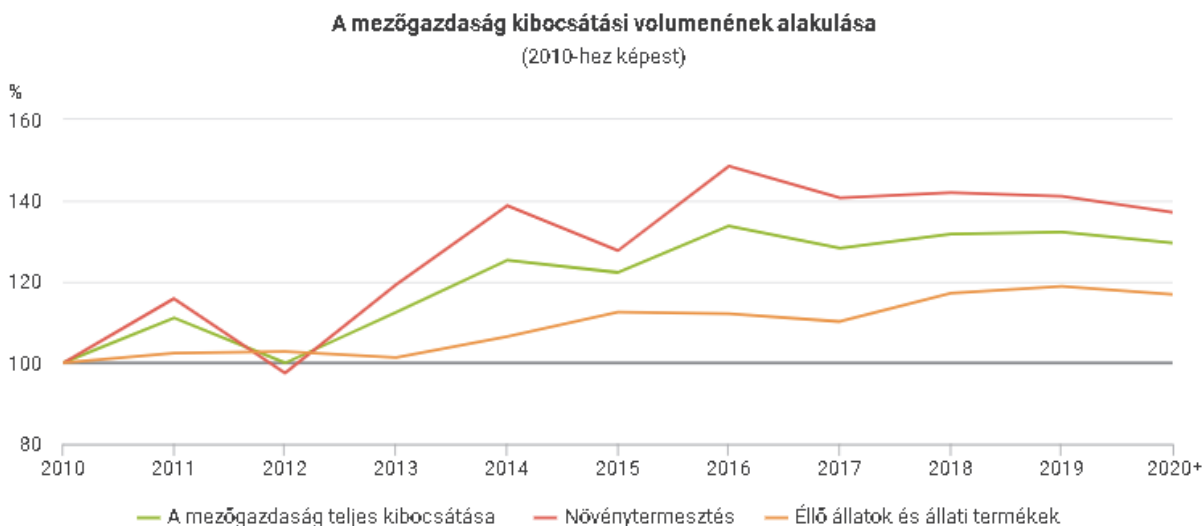
2020-ban a teljes **mezőgazdasági kibocsátás árindexe** 7,2%-kal magasabb, a **volumene** 2,2%-kal alacsonyabb volt az előző évinél, így összességében 4,8%-kal nőtt az **értéke** 2019-hez képest. A növénytermesztési termékek árszínvonala 10,3, az állatok és állati termékeké 3,2%-kal emelkedett.

A **folyó termelőfelhasználás** volumene és árindexe is növekedett, összességében 1,3%-kal haladta meg az értéke a 2019. évit. A **bruttó hozzáadott érték** (1281 milliárd forint) előző évi áron 6,6%-kal csökkent, folyó áron 9,9%-kal nőtt.

2010 óta a mezőgazdaság kibocsátásának volumene (összehasonlító áron) összességében közel egyharmadával emelkedett. A növénytermesztés kibocsátása ennél is jobban, az állattenyésztéssel kapcsolatos tevékenységeké mérsékeltebben nőtt. A főbb növények többségének volumene számottevően magasabb volt az évtized végén, leginkább az ipari növények, takarmánynövények, a bor és gabonafélék kibocsátása emelkedett. A burgonyatermelés ezzel szemben visszaszorult, a negyedével csökkent a volumene.

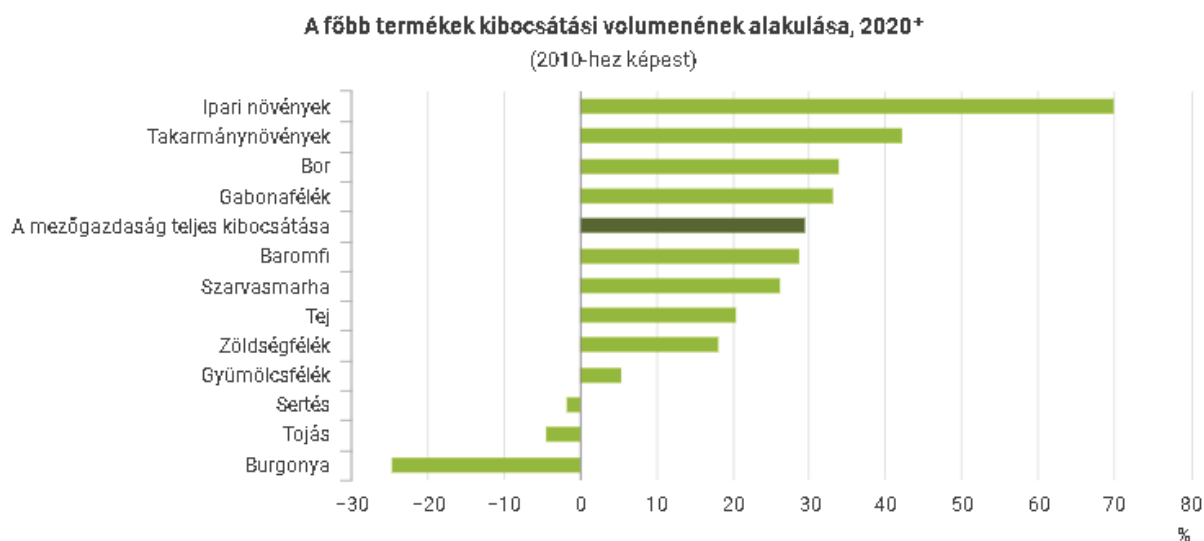
A főbb állatok és állati termékek közül a legnagyobb növekedés a baromfi- és szarvasmarha-kibocsátásban figyelhető meg, a sertéskibocsátás összességében nem változott az évtized folyamán. A tojáskibocsátás elmaradt a 2010. évitől, az éves teljesítmény egy alacsonyabb szinten stabilizálódott.

12. ábra

* Előzetes adatok.

13. ábra

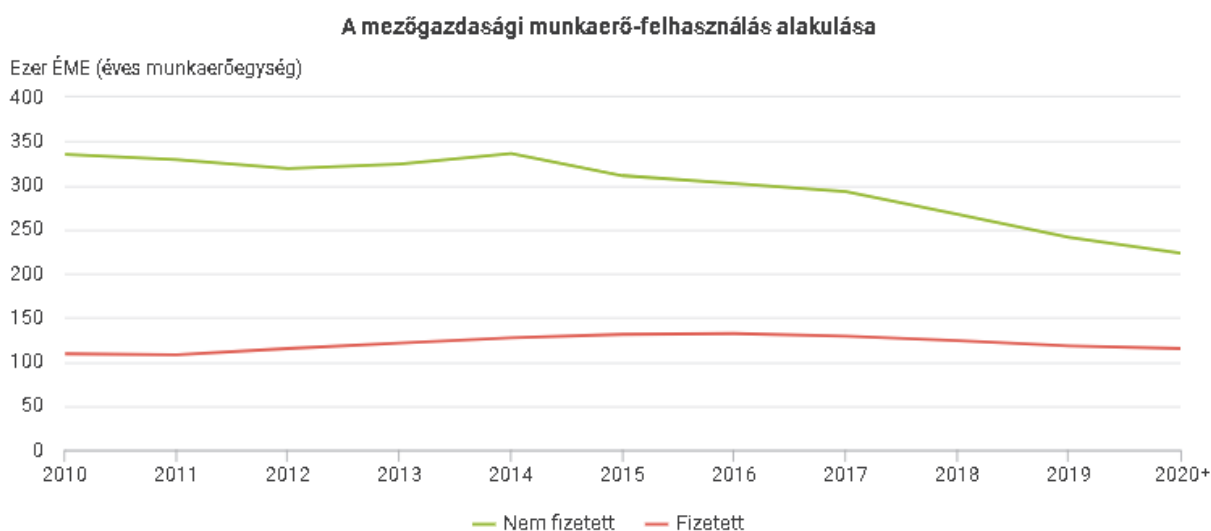

* Előzetes adatok.

Alacsony a munkaerő-termelékenység az agráriumban

2020-ban az előzetes adatok szerint a **munkaerő-ráfordítás** nagysága 5,9%-kal elmaradt az előző évitől, és 338 ezer ember teljes munkaidős (évi 1800 óra) tevékenységének felelt meg. A fizetett alkalmazottak száma az évtized első felében még nőtt, ami összefüggésben lehet azzal, hogy a mérséklődő családi munkaerőt a fizetett alkalmazottak munkája váltotta fel. 2017 óta azonban lassú csökkenés figyelhető meg ebben a körben is. 2010 óta a munkaerő-ráfordítás közel negyedével visszaesett hazánkban, míg az Európai Unióban 16%-kal csökkent.

14. ábra

* Előzetes adatok.

Az éves munkaerőegység jól használható a mezőgazdasági munka szerkezetének vizsgálatára, azonban nem alkalmas a nemzetgazdaság más ágakkal való összehasonlítására, ugyanis a munka mennyisége és nem a munkát végzők száma kerül elszámolásra. Munkaerő-

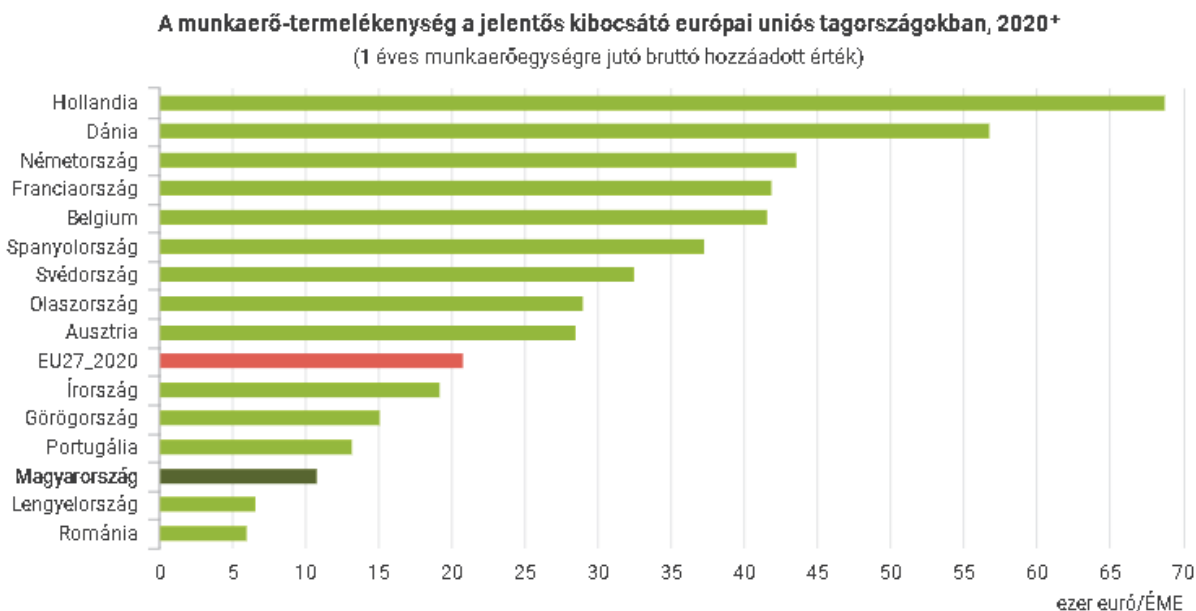
ráfordításként a kiegészítő tevékenységként végzett mezőgazdasági munkával is elszámol, azaz a nem mezőgazdasági főtevékenységű foglalkoztatottak mezőgazdasági munkáját is figyelembe veszi.

A más nemzetgazdasági ágakkal való összehasonlításra a valamennyi nemzetgazdasági ágra kiterjedő munkaerő-felmérés és az intézményi munkaügyi statisztika szolgál. Azonban a lakossági munkaerő-felmérés sajátossága, hogy csak részben, az intézményi munkaügyi statisztika pedig egyáltalán nem számol az egyéni gazdaságokban végzett mezőgazdasági tevékenységgel.

2020-ban a mezőgazdaságban, erdőgazdálkodásban, valamint a halászatban a lakossági munkaerő-felmérés adatai szerint a **foglalkoztatottak** 4,6%-a, 214 ezer fő dolgozott, ami lényegében megegyezik az előző évvel. Az intézményi munkaügyi statisztika előzetes adatai szerint 70,5 ezren álltak **alkalmazásban** a mezőgazdaságban, ami 3,9%-kal kevesebb az egy évvel korábbinál.

Nemzetközi összehasonlításban a hazai munkaerő termelékenysége az egyik legalacsonyabb a nagyobb kibocsátó uniós tagországok között. A hazai érték (11 ezer euró/ÉME) a 27 tagország átlagának alig több mint a fele, a német és a francia érték negyede. A mutató értékét számos tényező befolyásolja, többek között a kibocsátás szerkezete (intenzív vagy extenzív termelés), a ráfordítások nagysága vagy a termelési technológiák fejlettsége.

15. ábra

* Előzetes adatok.

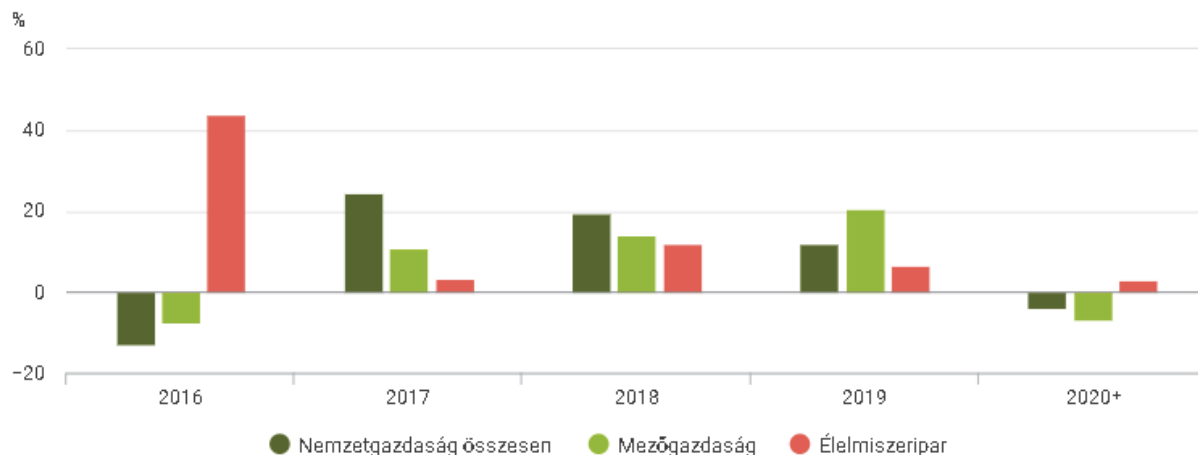
A mezőgazdasági beruházások volumene csökkent, az élelmiszeriparé nőtt

2020-ban az előzetes adatok szerint a nemzetgazdaság összes **beruházási értéke** 10 693 milliárd forint volt, ebből a mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat 464 milliárd forinttal (4,3%), az élelmiszeripar 289 milliárd forinttal (2,7%) részesedett. A nemzetgazdaság

beruházási volumene 3,8, a mezőgazdaságé 6,9%-kal csökkent, az élelmiszeriparé ezzel szemben 3,0%-kal nőtt.

16. ábra

A nemzetgazdaság, a mezőgazdaság, valamint az élelmiszeripar beruházási volumenének változása az előző évihez képest

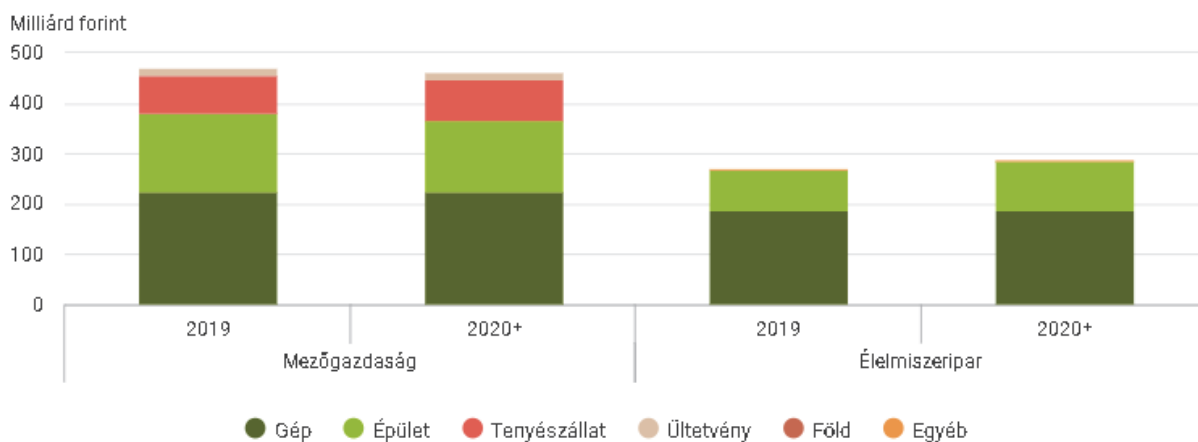
* Előzetes adatok.

Anyagi-műszaki összetétel alapján a mezőgazdasági beruházások 49%-át gépek, 31%-át épületek és egyéb építmények tették ki. Az előbbiek volumene kisebb mértékben, az utóbbiaké számottevően csökkent. A tenyészállat- és ültetvényberuházás a teljes beruházási érték ötödét adta, a volumene kissé magasabb volt az egy évvel korábbinál.

Az élelmiszeriparban a teljesítményérték 65%-át gép-, 34%-át épületberuházásra fordították. A gépberuházás volumene 1,8%-kal csökkent, az épületeké, építményeké 14%-kal emelkedett 2019-hez viszonyítva.

17. ábra

A mezőgazdaság* és az élelmiszeripar beruházási teljesítményértéke anyagi-műszaki összetétel szerint

* Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás és halászat.
* Előzetes adatok.

A növénytermesztés kisebb kibocsátása jelentős drágulással járt

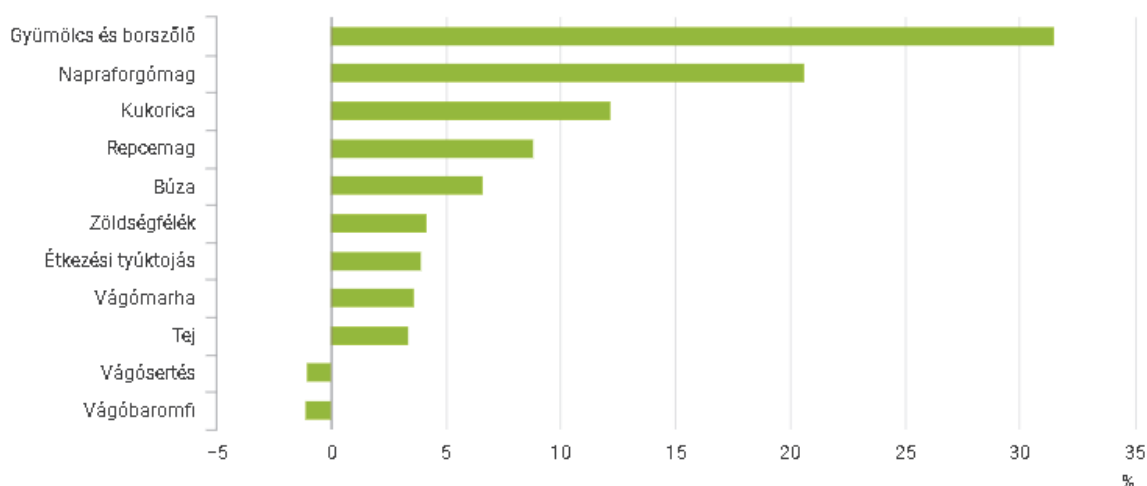
2020-ban [a mezőgazdasági termelői árak 7,4%-kal emelkedtek az előző évhez képest](#), ezen belül a növényi termékek 11, az állatok és állati termékek 1,2%-kal drágultak.

A gabonafélék közül a kukorica áremelkedése (12%), az ipari növények közül pedig a napraforgóé (21%) volt számottevő. A zöldségfélék ára 4,2%-kal nőtt. A gyümölcsfélék nagymértékű drágulása (32%) elsősorban az alma árának kiugró emelkedésével (48%) magyarázható. A szőlő termelői ára 14%-kal nőtt. A burgonya a megelőző két évben jelentősen drágult, 2020-ban viszont a növekvő importnak is köszönhetően 12%-kal olcsóbb lett.

Az élő állatok és állati termékek esetében jóval kisebb ingadozás volt, az előbbi ára nem változott jelentősen, az utóbbié 4,2%-kal emelkedett. A vágóállatok közül a szarvasmarha ára nőtt (3,6%), a baromfié és a sertésé minimálisan csökkent. A tej és a tojás 3,4, illetve 3,9%-kal drágult.

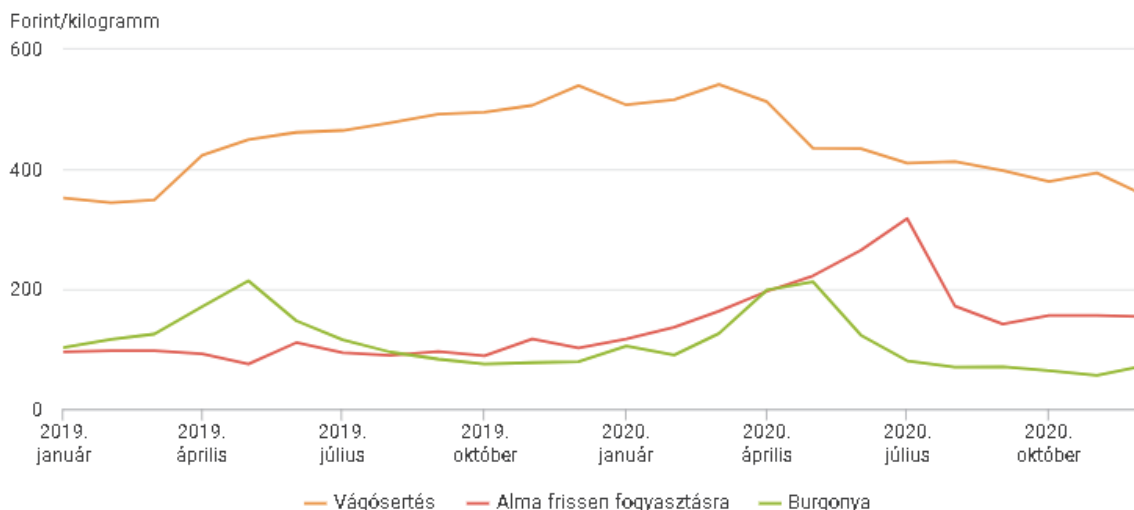
18. ábra

A mezőgazdasági termékek termelői árának változása főbb termékcsoportonként 2020-ban
(2019-hez képest)

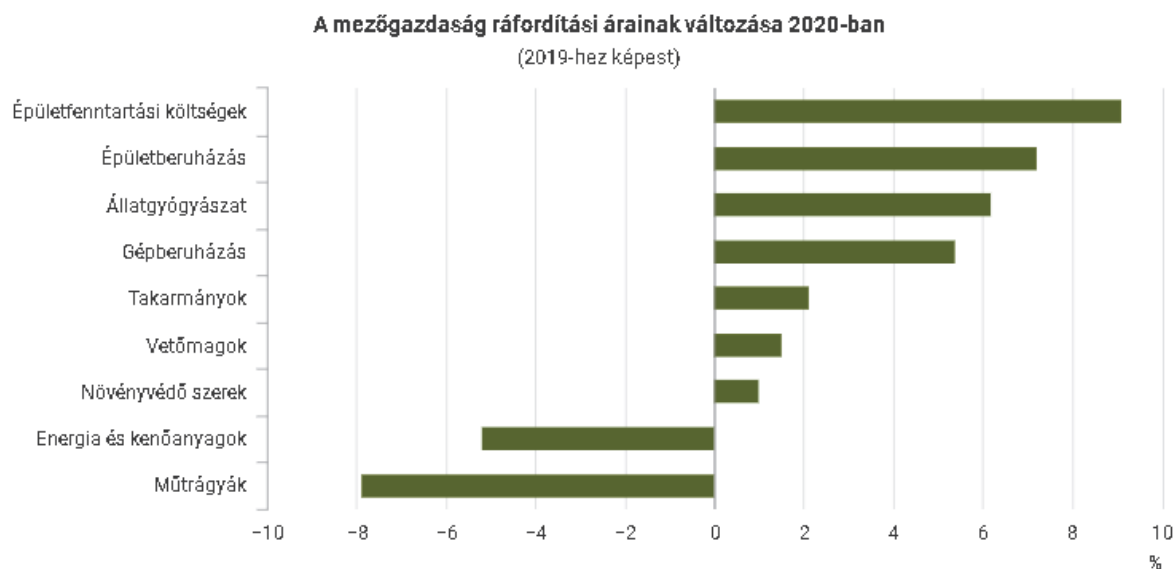
19. ábra

A vágósertés, az étkezési alma és a burgonya termelői átlagára

2020-ban a mezőgazdasági **ráfordítási árak** 0,9%-kal emelkedtek. A folyó termelőfelhasználás árszínvonala lényegében nem változott, a beruházások 6,0%-kal drágultak. Legnagyobb mértékben az épületfenntartási és beruházási költségek emelkedtek. Az energia- és műtrágyaárak számottevően mérséklődtek, elsősorban a fosszilis alapanyagok árának 2020 első félévében megfigyelt csökkenése miatt.

20. ábra

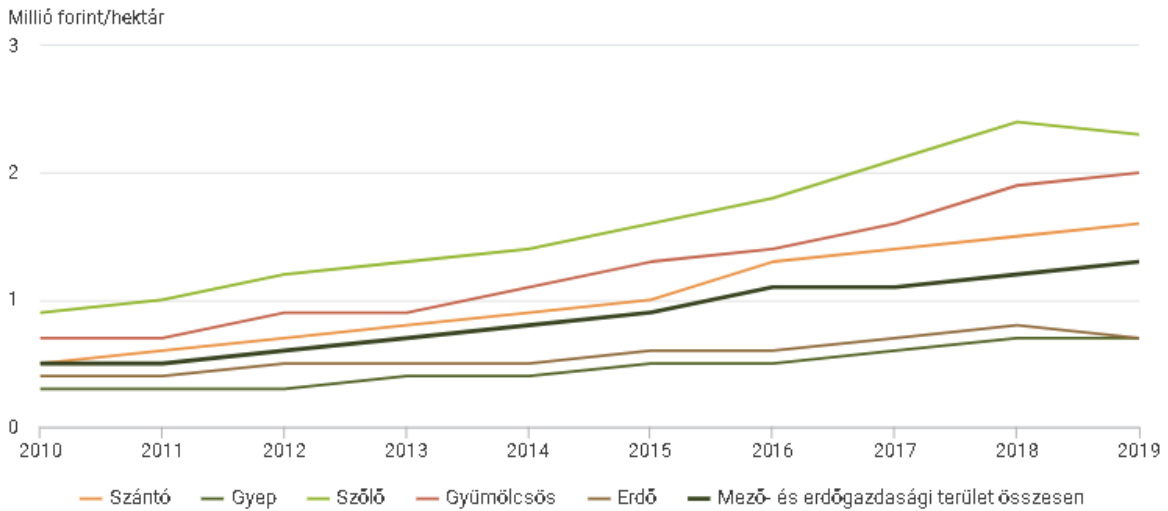
2020-ban a mezőgazdasági termelői árak a 2019. évinél nagyobb, a ráfordítási árak kisebb mértékben emelkedtek, ennek eredményeként az **agrárrolló** nyílt, 106,4% volt az értéke.

Lassult a termőföldárak növekedési üteme

2019-ben a termőföldárak növekedése tovább folytatódott, üteme (5,4%) azonban lassult. Összesen 69 ezer hektár termőföld cserélt gazdát, 3,7%-kal kevesebb, mint 2018-ban. Az értékesített mező- és erdőgazdasági terület közel háromnegyede szántó volt. A szántó hektáronkénti átlagára egy év alatt 6,4%-kal, 1,6 millió forintra nőtt. 2018-hoz képest a gyep ára emelkedett a legnagyobb mértékben, 11%-kal. A gyümölcsös 6,8%-kal drágult, az erdő ára lényegesen nem változott (-0,6%), a szőlőterületek átlagosan 6,0%-kal olcsóbbak voltak, mint egy évvel korábban.

21. ábra

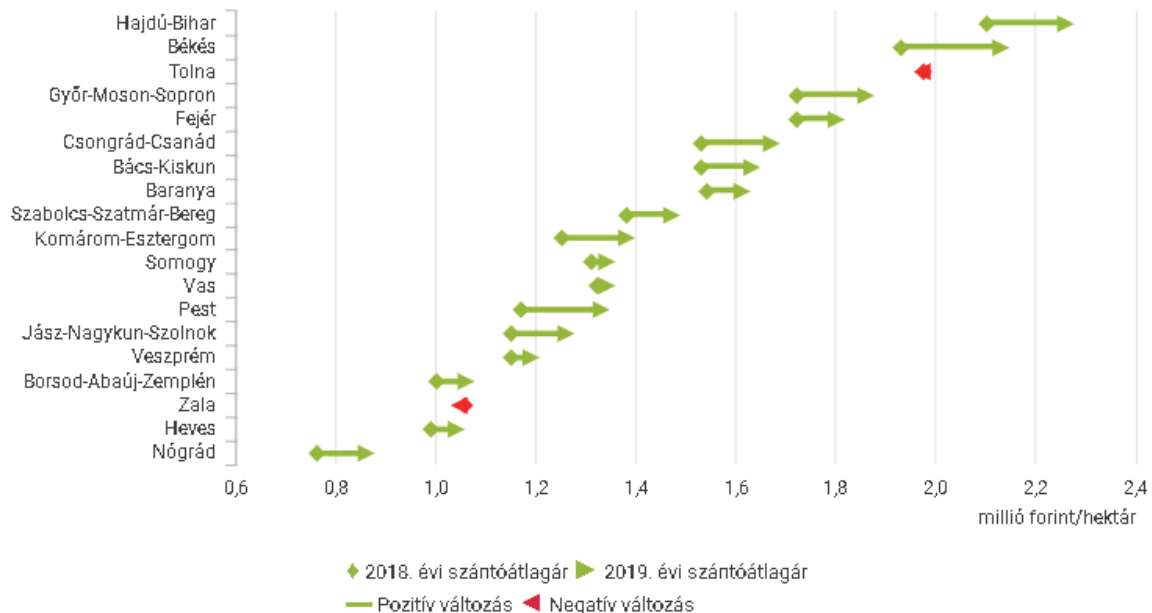
A termőföldek átlagárainak alakulása művelési áganként

Az értékesített **szántó átlagára** 2019-ben Hajdú-Bihar, Békés és Tolna megyében volt a legmagasabb (2,0–2,3 millió forint/hektár), Zala, Heves és Nógrád megyében pedig a legalacsonyabb (0,9–1 millió forint/hektár). A szántó átlagára Pest (14%), Nógrád (13%) és Komárom-Esztergom (11%) megyében nőtt a legnagyobb mértékben, Zala (–1,0%) és Tolna (–0,2%) megyében pedig kismértékben csökkent.

22. ábra

A szántó átlagárának változása megyénként 2019-ben
(2018-hoz képest)

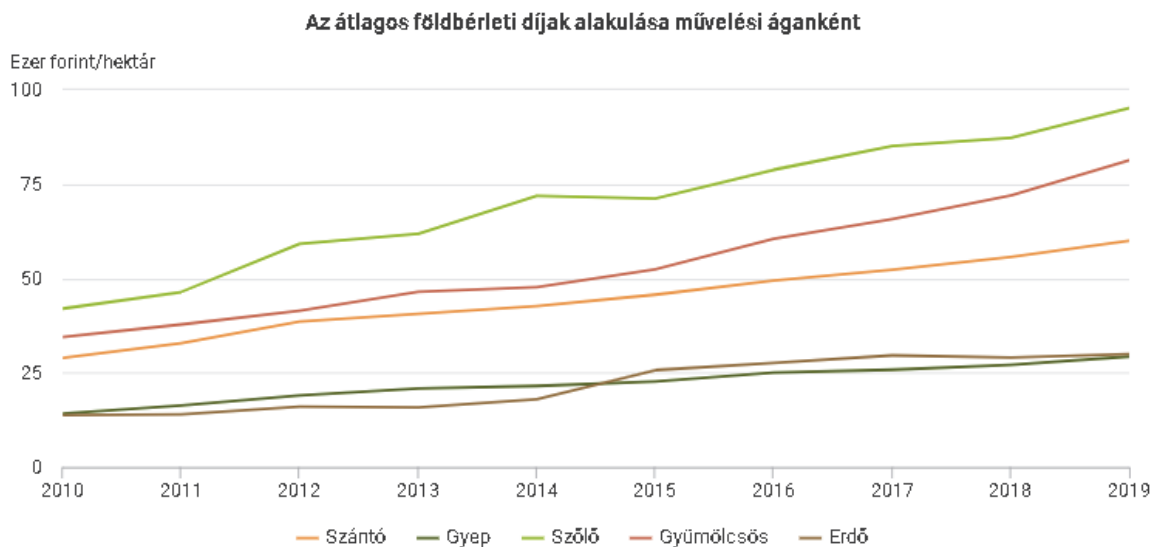

2018-hoz képest gyorsult a **földbérleti díjak** emelkedése. 2019-ben egy hektár szántót az előző évinél 7,7%-kal drágábban, átlagosan 60 000 forintért lehetett bérbe venni.

A gyümölcsös 13, a szőlő 9,0, a gyep 8,3, az erdő bérleti díja 3,6%-kal nőtt 2018-hoz mérten. 2019-ben a szántó éves bérleti díja Tolna, Szabolcs-Szatmár-Bereg és Hajdú-Bihar megyében

volt a legmagasabb, mindhárom megyében elérte a 80 000 forintot hektáronként. Ezzel szemben Nógrád, Veszprém, Pest és Heves megyében 45 000 forintnál kevesebbet kellett fizetni egy hektár szántó föld használatáért (38 100, 42 200, 42 600, 42 900 forint/hektár).

23. ábra

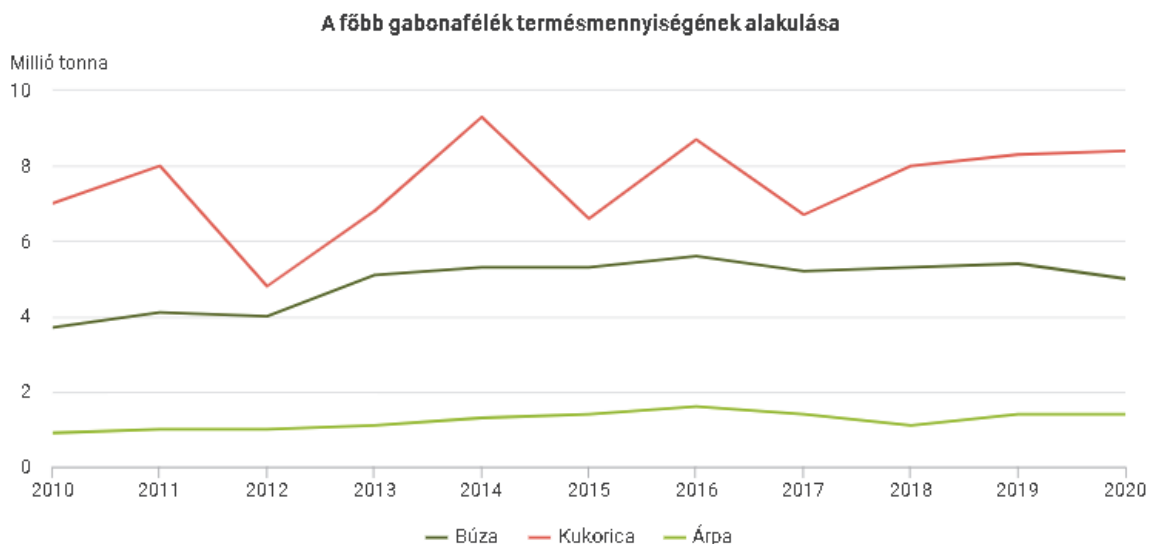

Búzából kevesebb, kukoricából több termett

2020-ban közel 2,3 millió hektáron **15,3 millió tonna gabonát takarítottak be**, 2,7%-kal kevesebbet, mint 2019-ben. A termés mennyiség az előző öt év átlagát kismértékben meghaladta.

- **Kukoricát** az egy évvel korábbinál 5,4%-kal kisebb területen, közel 1,0 millió hektáron termesztettek, ahonnan 8,4 millió tonnát, az előző évinél 1,3%-kal többet takarítottak be. A mennyiség és a termésátlag számottevően meghaladta az ötéves átlagot.
- **Búzából** az előző évinél 6,8%-kal kevesebbet, 5,0 millió tonnát arattak, a betakarított terület (933 ezer hektár) 8,2%-kal kisebb volt. A növény termésátlaga az ötéves átlagot is felülmúlta.
- Az **árpa** betakarított területe (260 ezer hektár) és mennyisége (1,4 millió tonna) egyaránt emelkedett az előző évihez viszonyítva.

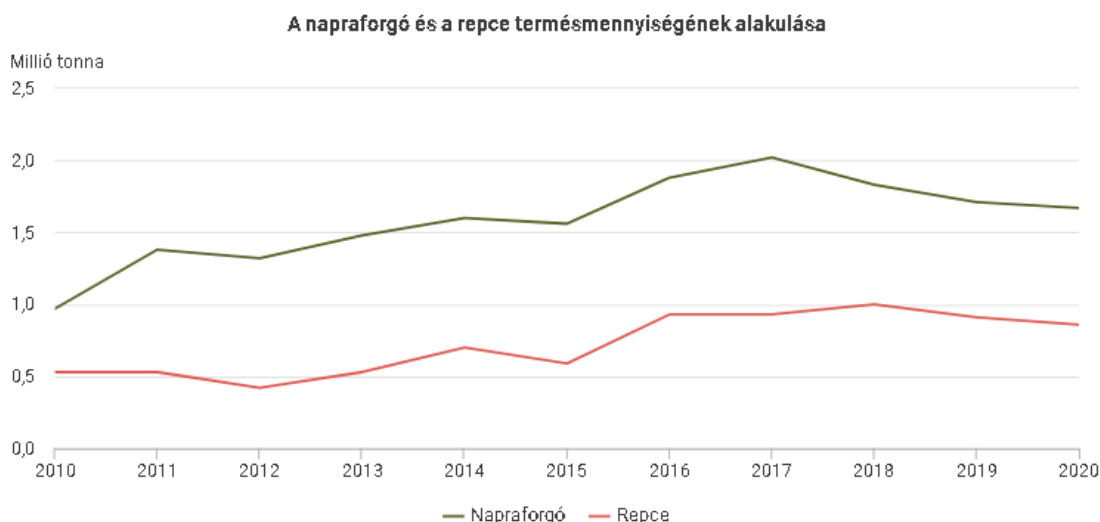
24. ábra

Olajos magvú növényből nagyobb területen kevesebb termett

2020-ban a **napraforgó** és a **repcé** betakarított területe is nőtt, de az előbbié nagyobb mértékben. Az alacsonyabb termésátlagok miatt azonban a napraforgó mennyisége (1,7 millió tonna) 2,3, a repcéé (859 ezer tonna) 5,8%-kal csökkent.

25. ábra

A **cukorrépa** területe (13 ezer hektár) és termése (760 ezer tonna) is csökkent az előző évihez képest.

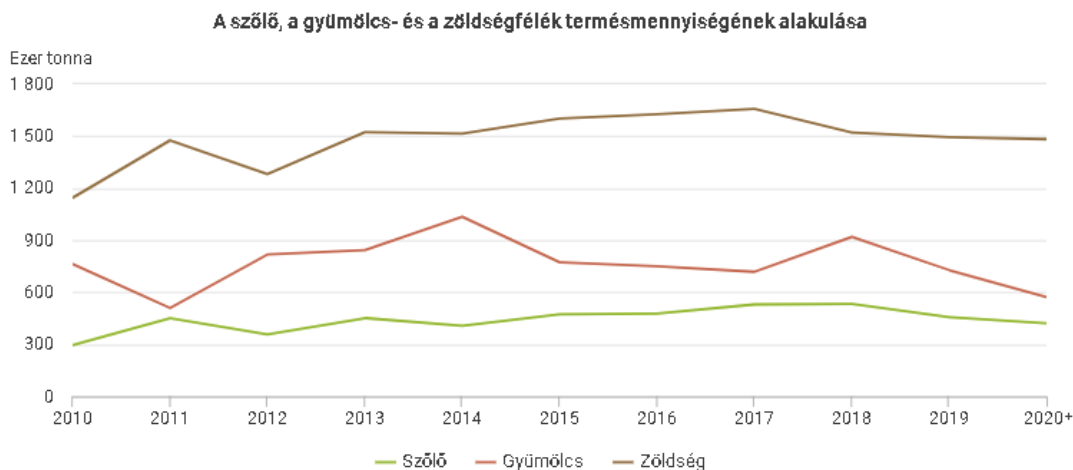
A tavaszi fagykár elvitte a gyümölcsöt

A **zöldségek** mennyisége összességében nem változott jelentősen az egy évvel korábbihoz képest, közel 1,5 millió tonnát takarítottak be.

A **gyümölcsfélék** termése több mint ötödével maradt el az előző évitől, 573 ezer tonnát takarítottak be. A tavasszal jelentkező, többszöri fagy és hűvös idő a közvetlen fagykárokon felül a megmaradt gyümölcsök fejlődését is visszavetette, sok esetben a kifejlődött termések mérete is elmaradt az átlagostól.

A **szőlő** mennyisége 8,0%-kal csökkent, 421 ezer tonnát szüretelhettek a gazdák.

26. ábra

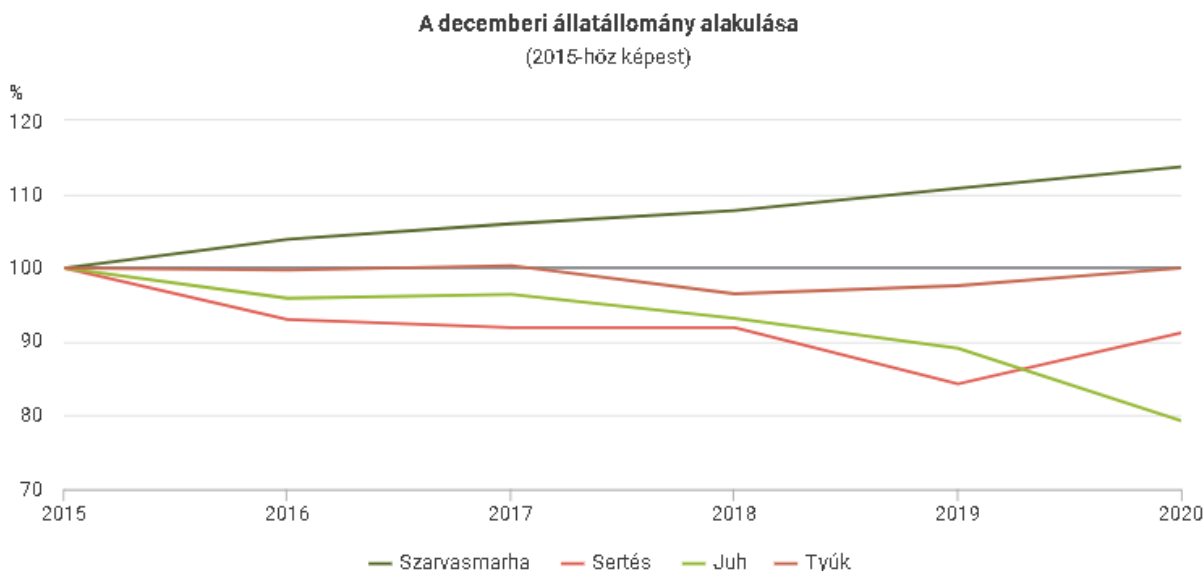

* Előzetes adatok.

A tyúk-, a sertés-, valamint a szarvasmarha-állomány is emelkedett

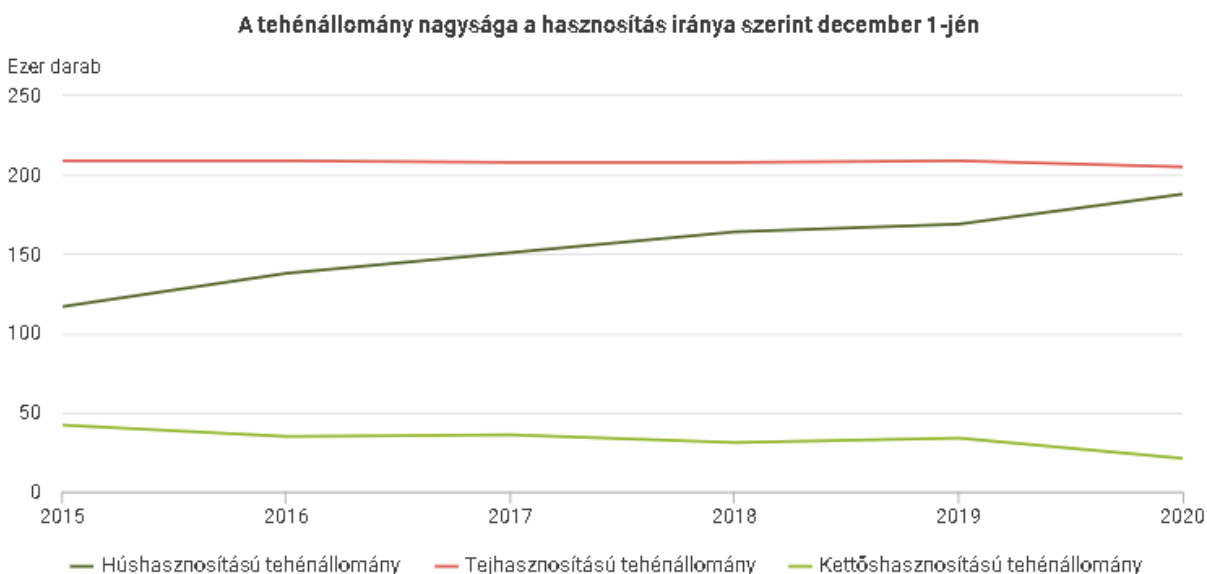
2020-ban [a főbb haszonállatok közül a szarvasmarha-, a sertés- és a tyúkállomány nőtt](#), a juhok létszáma csökkent 2019. december 1-jéhez képest.

27. ábra

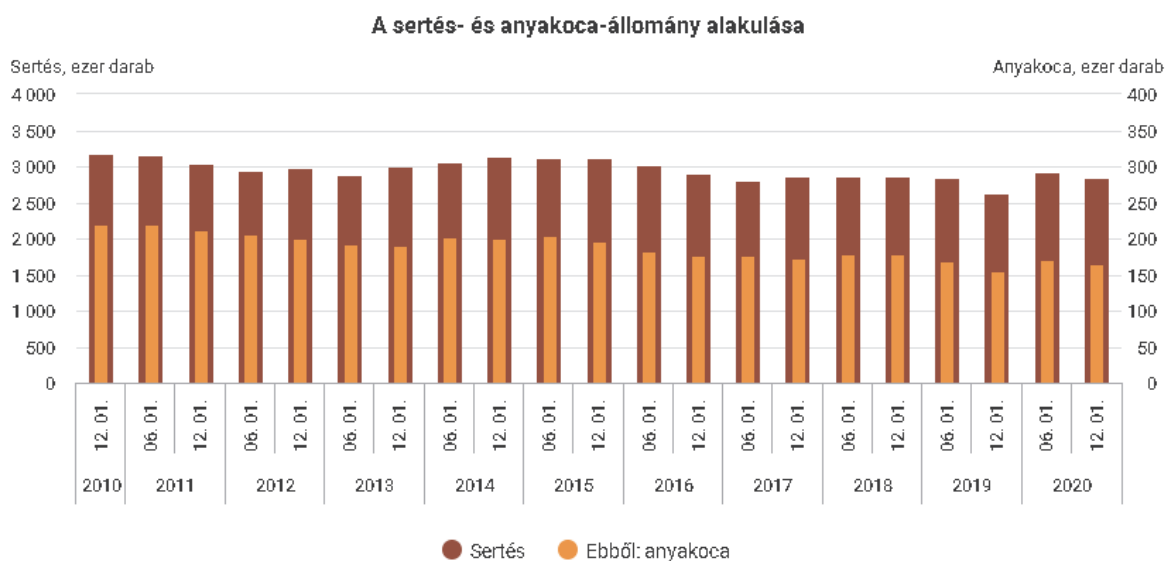
2020. december 1-jén 933 ezer **szarvasmarhát** tartottak a gazdálkodók, 2,6%-kal többet, mint az előző év azonos időpontjában, és 2011 óta folyamatosan gyarapodik a létszámuk. Az ágazatra pozitív hatást gyakorolt a kedvező nemzetközi piaci helyzet, valamint a támogatási környezet is. Az élő szarvasmarha jelentős hányada exportra került. A tehénállomány (414 ezer) összességében alig változott, de folytatódott a húshasznú állomány (188 ezer darab) emelkedése.

28. ábra

A **sertésállomány** nagysága közel 2,9 millió volt 2020. december 1-jén, az előző év azonos időpontjához képest 8,2%-kal emelkedett, és nőtt az anyakocák száma (164 ezer) is.

29. ábra

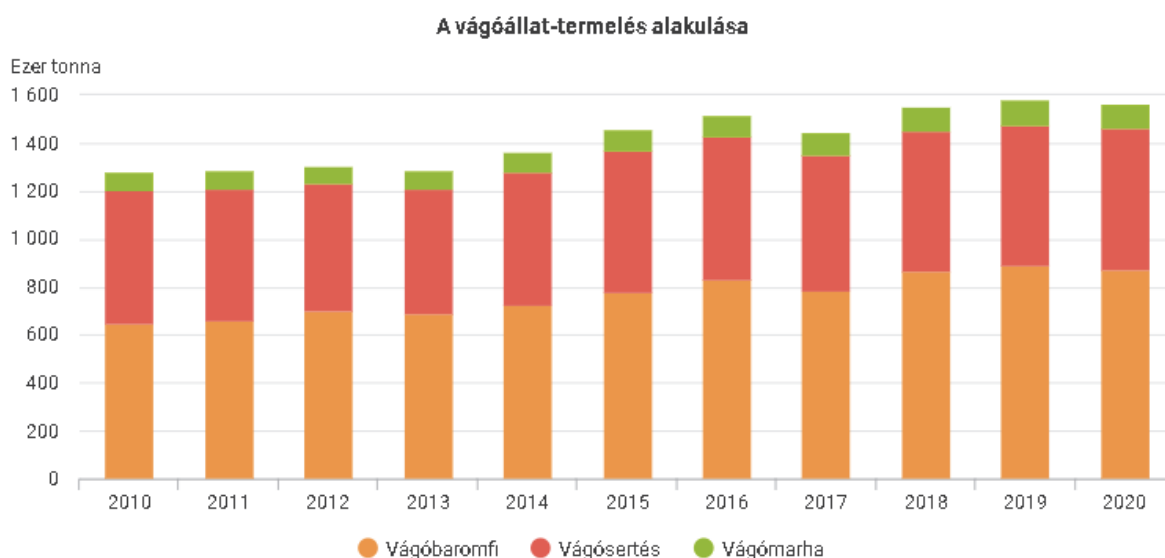
A **tyúkok száma** (28,9 millió darab) 2,5%-kal nőtt az előző évihez képest. Hazánkban 2020 elején újra megjelent a madárinfluenza, amely elsősorban a kacsá- és lúdállományt érintette. Az előbbié 32%-kal, 3,0 millióra, az utóbbié 29%-kal, 800 ezer darabra esett vissza. A pulykaállomány (2,7 millió) 3,7%-kal nőtt.

2020. december 1-jén a **juhállomány** 944 ezer, az anyajuhok száma 754 ezer volt, előbbié 11, utóbbié 3,5%-kal maradt el az egy évvel korábbtól.

Kissé csökkent a vágások száma

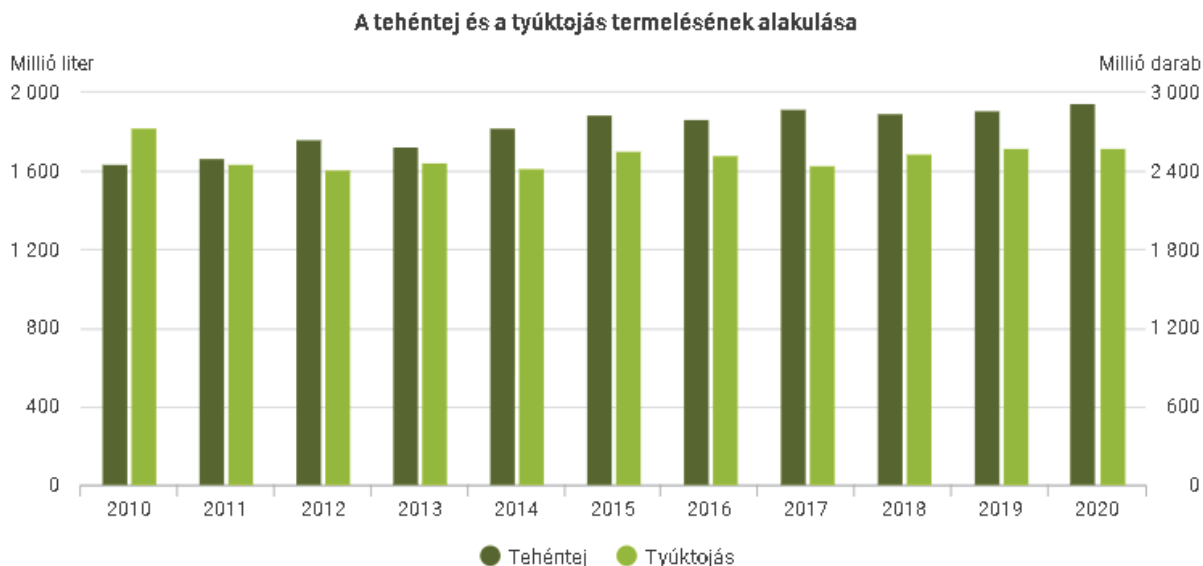
2020-ban az előzetes adatok szerint a hazai **vágóállat-termelés** 1,2%-kal, 1,6 millió tonnára csökkent. A szarvasmarha- és baromfivágások száma csökkent, a sertéseké nem változott 2019-hez képest. A termelésből a vágóbaromfi 54, a vágósertés 37%-kal részesedett. Az elmúlt években az előbbi aránya nőtt, az utóbbié csökkent, a vágómarha 6,2%-os súlya nem változott jelentősen.

30. ábra

A gazdaságok az **állati termékek** közül tyúktojásból az előző évvel közel azonos mennyiséget, 2,6 milliárd darabot termeltek. A tehéntej mennyisége 2,0%-kal nőtt, amelynek az előállítására emelkedő tendenciát mutat, 2010 óta közel ötödével nőtt a mennyiség.

31. ábra

Észak-Alföld volt a legtermelékenyebb régió

A régiók mezőgazdasági területének nagysága és termelési adottságai különbözőek, így a kibocsátásuk is egyenlőtlen képet mutat. A mezőgazdasági területéhez képest számottevően nagyobb aránnyal részesedik:

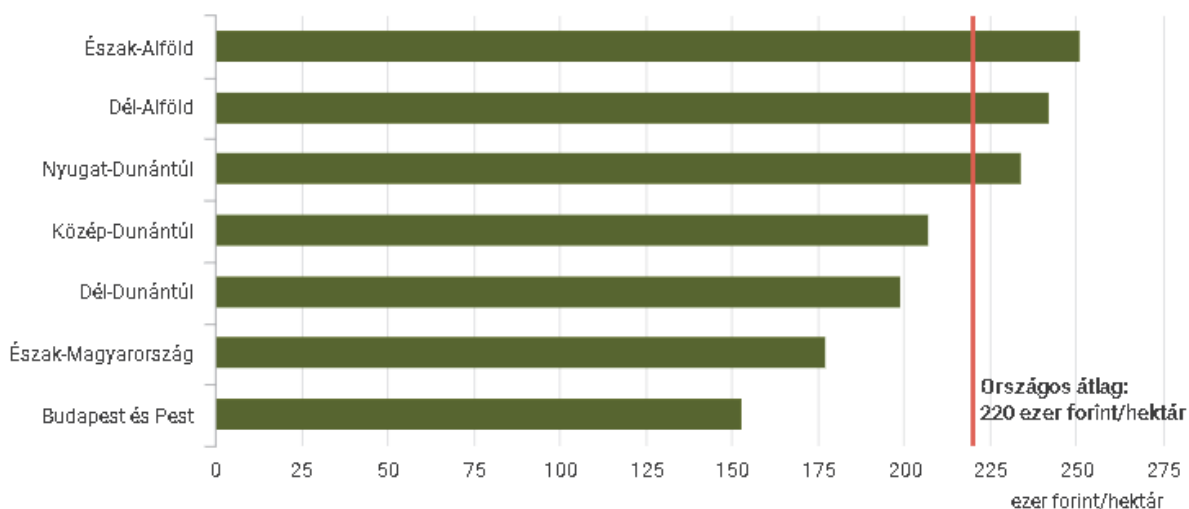
- Dél-Dunántúl az országos gabonakibocsátásból,
- Budapest és Pest régió^[1] a gyümölcsfélék és burgonya,
- Nyugat- és Dél-Dunántúl a bor,
- Közép- és Nyugat-Dunántúl az egyéb növényi termékek kibocsátásából.

Kiemelkedő a mezőgazdasági termelésben a területileg legnagyobb alföldi régiók szerepe: folyó alapján a teljes kibocsátás közel felét (46%) adják, ezzel szemben a kis területű Budapest és Pest régió együttesen 7,4, a hegyvidékekkel tarkított Észak-Magyarország 7,6%-kal részesül a kibocsátásból.

A mezőgazdasági területre számított fajlagos bruttó hozzáadott érték alapján a termelékenység 2019-ben Észak- és Dél-Alföldön, illetve Nyugat-Dunántúlon volt a legmagasabb, míg Észak-Magyarországon, valamint Budapest és Pest régióban a legalacsonyabb.

32. ábra

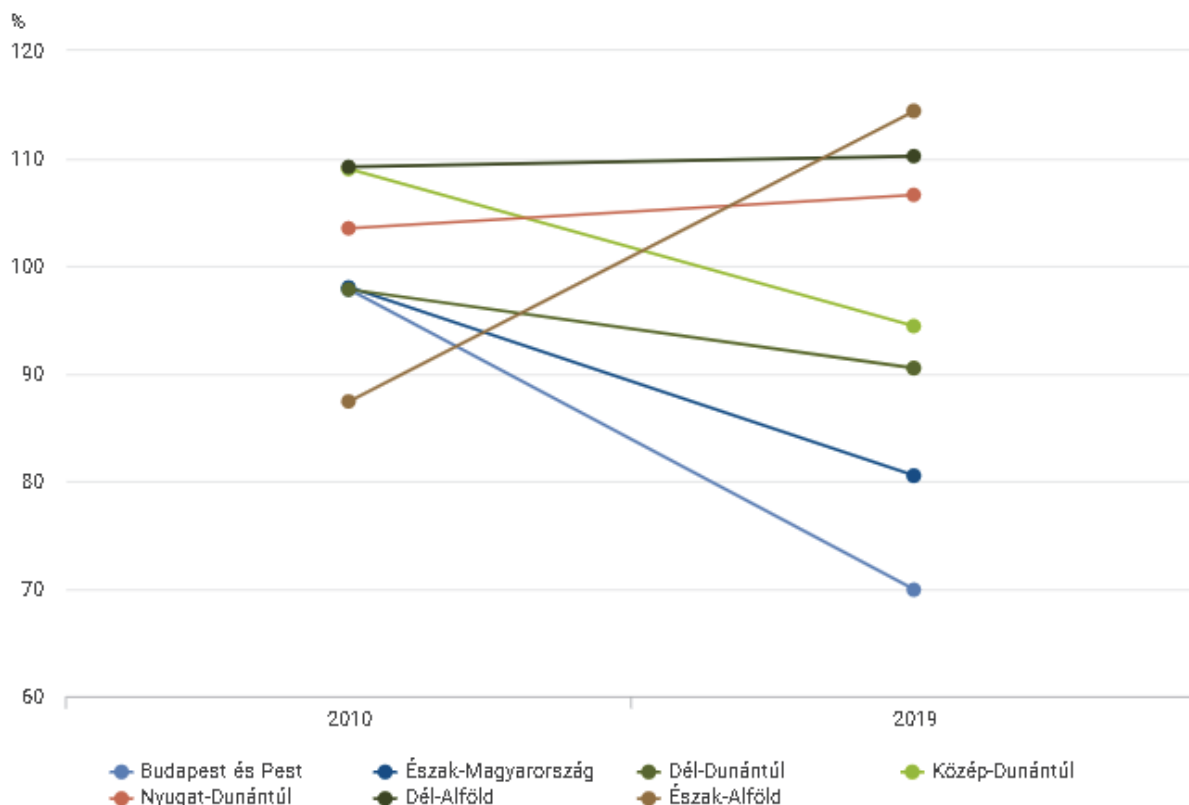
A mezőgazdaság termelékenysége (egy hektár mezőgazdasági területre jutó bruttó hozzáadott érték) régióinként 2019-ben

Észak-Alföld 2010 és 2019 között e mutató vonatkozásában az utolsó helyről az elsőre lépett elő. Míg Dél-Alföld és Nyugat-Dunántúl mindkét időpontban átlagon felüli termelékenységgel rendelkezett, addig Közép-Dunántúl a vizsgált időszakban jelentősen visszaesett. A korábban is alacsony értékkel rendelkező régiók még inkább lemaradtak, a területi különbségek a termelékenység alapján összességében nagyobbak lettek.

33. ábra

**A termelékenység alakulása régióinként az országos átlaghoz képest
(ország összesen=100)**

[1]: Budapest és Pest régió adatai összevontan szerepelnek.

További adatok, információk

Összefoglaló táblák (STADAT)

[Mezőgazdaság](#)

[Agrárcenzusok - Agrárcenzus 2020](#)

[Agrárcenzusok - Hosszú idősorok – Táblázatok](#)

[Munkaerő](#)

[Külkereskedelem és fizetési mérleg](#)

[Árak](#)

[Nemzeti számlák, GDP](#)

[Beruházás](#)

Elérhetőségek:

kommunikacio@ksh.hu

[Lépjen velünk kapcsolatba](#)

Telefon: (+36-1) 345-6789

www.ksh.hu